OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus
Innehållsansvar: Sofia "Fia" Claesson Åkerfeldt, (sofak), Sjuksköterska
Granskad av: Isabell Skott, (isask1), Sjuksköterska
Godkänd av: Jerker Nilson, (jerni1), Chefläkare
Giltig från: 2026-09-09
Giltig till: 2028-09-09

HLR - Kompetenskrav vid SÄS

Sammanfattning

Riktlinjen syftar till att beskriva ansvar, organisation och rutiner och ange tydliga mål för HLR-verksamheten vid SÄS.

Förändringar sedan föregående version

Riktlinjen har genomgått en översyn där mindre redaktionella ändringar gjorts. Giltighetstid förlängd.

Innehållsförteckning

Sammanfattning 1
Förändringar sedan föregående version 1
Förutsättningar 1
Ansvar 1
Utbildningsnivåer 4
Utbildningsmål 6
Akutteam 6
Defibrillering 7
Förvaring av läkemedel 7
Genomförande 7
Uppföljning 7
Övergripande mål för HLR på SÄS 7
Dokumentinformation 9
Referensförteckning 9
Länkförteckning 10

Förutsättningar

Ansvar

Chefläkarens ansvar

Chefläkaren ansvarar för att HLR-verksamheten är organiserad på ett ändamålsenligt sätt, att relevanta styrdokument finns för verksamheten samt har uppföljningsansvar på övergripande nivå.

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Verksamhetschefens ansvar

Det är verksamhetschefen som beslutar och är medicinskt ansvarig för den vård som ges inom verksamhetsområdet samt ansvarar för att personalen har nödvändig kompetens för att bedriva vården.

Verksamhetschefen ansvarar för att respektive enhet organiserar verksamheten i linje med utfärdad riktlinje. Det innebär bland annat:

- att följa upp att medarbetare har genomgått HLR-utbildning utifrån verksamhetens behov
- att årligen sammanställa rapport om efterlevnad till beskrivna riktlinjer.
- Att årligen och kontinuerligt säkerställa att verksamhetsområdets medarbetare deltar i HLR-utbildning samt genomföra egenkontroll av följsamheten till medarbetarnas deltagande vid HLR- utbildning. Senast 31 december årligen rapportera egenkontrollen till chefläkare och patientsäkerhetsstrateg.
- att adekvat akututrustning för verksamheten finns lätt tillgänglig. Det kan innefatta läkemedel, utrustning för nålsättning, portabel sug och syrgasutrustning, andningshjälpsväska/-låda och hjärtbräda på arbetsplats där patient vistas. Det ska även finnas tillgång till rullbår där sängar inte finns.
- att utbildning av egen personal genomförs regelbundet.
- att verksamheten har instruktörer med ansvar för övrig personals utbildning/uppföljning av HLR av lämplig nivå för den aktuella verksamheten.
- att det finns instruktörer med avancerad påbyggnadsutbildning (A-HLR, A-HLR Barn) med ansvar för övrig personals utbildning/uppföljning, på avdelningar där läkare och sjuksköterskor förväntas självständigt handlägga behandling av hjärtstopp.
- För enheter där personalen är vana att hantera läkemedel ska det finnas läkemedel för HLR samt Ringer-Acetat. Behovet av andra akutläkemedel utöver basläkemedlen ska klargöras utifrån förväntade akutsituationer. Beslut om vilka övriga läkemedel som ska finnas tillgängliga tas av respektive verksamhetschef.

Vårdenhetens ansvar

Vårdenhetschefen ansvarar för

- att verkställa verksamhetschefens beslut samt att kontroll och uppföljning av läkemedlen utförs.
- att adekvat akututrustning för verksamheten finns lätt tillgänglig såsom läkemedel, utrustning för nålsättning, portabel sug och

syrgasutrustning, andningshjälpmedel på arbetsplats där patient vistas.
- Att medarbetare är väl förtrogna med HLR och de hjälpmedel som finns att tillgå samt att medarbetarna tränar HLR enligt nedanstående punkt.
- Att tillsammans med HLR-instruktör planera tillfällen och tid för HLR-utbildning minst en gång per år; medarbetare med patientkontakt bör träna varje halvår. Vårdenhetschefen ansvarar för att dokumentera vilka medarbetare som gått respektive utbildning samt att nyanställda medarbetare får möjlighet att delta i en grund- eller repetitionsutbildning så tidigt som möjligt.
- Enhetschefen ansvarar, tillsammans med HLR-instruktörer, för att genomförd HLR-utbildning rapporteras årsvis till HLR-utbildningsenhet samt att HLR-instruktör registrerar utbildningarna i HLR-rådets utbildningsregister.
- Att verksamheten har en eller flera HLR-instruktörer av rätt nivå beroende på verksamhetens storlek.
- Att HLR-instruktören ges tid för HLR-repetition 1 gång per år hos HLR-utbildningsenhet.

Medarbetarens ansvar

Sjukvårdspersonal har enligt lagen om yrkesverksamhet inom hälso- och sjukvård alltid ett egenansvar och skyldighet att utföra uppgifter enligt vetenskap och beprövad erfarenhet

- Att delta i grundutbildning på lämplig nivå för yrkeskategori samt arbetsplats om ingen tidigare HLR-utbildning på den nivån har genomförts tidigare, eller om det är minst 3 år sedan senaste repetitionsutbildningen.
- Delta i repetitionsutbildning minst en gång per år.
- Att hålla god HLR-teknik genom självstudier och övning, förslagsvis var tredje månad.

Stabschefs ansvar

Personal som inte är direkt engagerade i vård av patienter ska erbjudas utbildning i HLR Vuxen och Barn med årlig repetitionsutbildning. Om de ska arbeta i vården gäller samma regler som för övrig vårdpersonal. Respektive instruktör återkopplar till aktuell stabschef vilka medarbetare som utbildats samt lämnar en skriftlig årsrapport till HLR-utbildningsenheten. Stabschefer säkerställer gemensamt att tillräckligt antal instruktörer finns i enlighet med verksamhetschefers ansvar samt att medarbetarna upprätthåller sin HLR-kompetens.

HLR-utbildningsenhetens ansvar

HLR-utbildningsenheten ansvarar för utbildning av instruktörer i HLR Vuxen och Barn, S-HLR Vuxen och Barn.

HLR-utbildningsenhet tillhandahåller repetitionsutbildning till HLR-instruktörer.

HLR-utbildningsenheten ansvarar för utbildningsstruktur och kvalitetsuppföljning av utbildning samt uppnådda behandlingsmål, men kan också bistå med information och vägledning angående instruktörsutbildning i avancerad påbyggnadsutbildning i Vuxen- och Barn-HLR (A-HLR Vuxen, A-HLR Barn).

- Att organisera HLR-verksamheten över hela sjukhuset. Där ingår utbildning men också att medverka vid organisation av larm och akututrustning.
- Att utveckla och stödja den pedagogiska verksamheten med instruktörsutbildning, kompetensutveckling, utbildningslokaler, träningsutrustning och introduktion av nyheter.
- Att vara arbetsgivarens stöd i att med tydliga och väl kända mål följa upp och kvalitetssäkra HLR-verksamheten.
- Rekommenderas att delta i lokala och nationella möten om HLR.
- Huvudinstruktörens uppgift är att utbilda nya instruktörer i respektive program.
- Huvudinstruktören bör fortsätta att hålla kontakt med de instruktörer som utbildats. På SÄS finns det möjlighet för instruktörerna att gå på repetitionsutbildningar på HLR-utbildningsenheten.
- Ansvar för uppföljning i Svenska Hjärt-och Lungräddningsregistret på och utanför sjukhus.
- Sammankallande för *Referensgruppen HLR*.

För kontaktuppgifter och material, se HLR utbildningsenhetens webbplats.

Utbildningsnivåer

HLR-utbildning sker i enlighet med gällande utbildningsprogram och riktlinjer från ”Svenska rådet för hjärt-lungräddning” (www.hlr.nu) [1]. Utbildningen har olika nivåer anpassat efter samhälle och sjukvård. Alla utbildningar genomförs med hjälp av instruktör på SÄS.

Hjärt-lungräddning Vuxen. Grundutbildning i Vuxen HLR inriktat mot samhället. Ges till personal utan direkt patientansvar, innefattar larmning, HLR-teknik, hantering av hjärtstartare och luftvägsstopp. Kan baseras på instruktionsfilm med instruktör.

S-HLR Vuxen. Utbildning till all sjukvårdspersonal innefattar larmning, HLR-teknik, hantering av hjärtstartare och luftvägsstopp. Det ingår även användande av enkla hjälpmedel som finns tillgängliga vid en sjukvårdsinrättning, d.v.s. akutvagn, sug, svalgtub och syrgas.

A-HLR Vuxen. Är en avancerad påbyggnad efter S-HLR Vuxen; Innefattar även läkemedel och manuell defibrillering och riktar sig till läkare och sjuksköterskor som förväntas självständigt handlägga behandling av hjärtstopp (t.ex. akutmottagning, IVA, HIA).

Barn-HLR. Grundutbildning för alla i samhället. Ges till föräldrar samt personal utan direkt patientansvar enligt behovsbedömning i respektive verksamhet. Innefattar larmning, HLR-teknik, hantering av hjärtstartare och luftvägsstopp. Kan baseras på instruktionsfilm med instruktör.

S-HLR Barn. Utbildning till all sjukvårdspersonal och innefattar larmning, HLR-teknik, hantering av hjärtstartare och luftvägsstopp. Det ingår även användande av enkla hjälpmedel som finns tillgängliga vid en sjukvårdsinrättning, d.v.s. akutvagn, sug, svalgtub och syrgas.

A-HLR Barn. Är en avancerad påbyggnad efter S-HLR Barn och riktar sig till läkare och sjuksköterskor som förväntas självständigt handlägga behandling av hjärtstopp på barn (akutmottagning, IVA, barnakutmottagning).

Rekommenderade utbildningsnivåer inom sjukvården

Personalkategori	Vuxen HLR	Barn HLR	S-HLR Vuxen	S-HLR Barn	A-HLR Vuxen	A-HLR Barn
Hälso- och sjukvårdspersonal			X	X		
Sjuksköterskor inom:	-	-	-	-	-	-
Anestesi/IVA/ Intermediärvård			X	X	X	X
Kardiologi/ HIA			X	X	X	
Akutmottagning			X	X	X	X
Ambulanssjukvård			X	X	X	X
Läkare inom:	-	-	-	-	-	-
Anestesi/IVA			X	X	X	X
Kardiologi/HIA			X	X	X	
Akutmedicin			X	X	X	X
Internmedicin			X	X	X	
Barnsjukvård			X	X		X
Övriga Läkargrupper			X	X		
Övrig Personal	X	X				

Utbildningsmål

- Alla anställda utan direkt patientkontakt ska vara utbildade i hjärt-lungräddning Vuxen samt Barn.
- Vårdpersonal ska vara utbildade i S-HLR Vuxen samt Barn.
- Läkare och sjuksköterskor som förväntas självständigt handlägga behandling av hjärtstopp av vuxna ska vara vidareutbildade i A-HLR Vuxen, d.v.s. sjuksköterskor och läkare inom anestesi/IVA, kardiologi, akutsjukvård samt ambulans.
- Läkare och sjuksköterskor som förväntas självständigt handlägga behandling av hjärtstopp på barn ska vara vidareutbildade i A-HLR Barn, d.v.s. sjuksköterskor och läkare inom anestesi/IVA, barnkardiologi, akutsjukvård, ambulans samt läkare inom barnsjukvård.
- Återkommande träning var 6-12:e månad för all personal anställda vid SÄS.
- Återkommande självstudier var 3:e månad mellan instruktörsledda utbildningar i form av HLR-teknikträning och/eller teoretisk inläsning.
- All utförd HLR-utbildning ska registreras i HLR-rådets utbildningsportal, https://utbildningsportal.hlr.nu, och en årsredovisning av enhetens utbildningar skickas till HLR-utbildningsenheten på SÄS i början av nästkommande år.
- All personal som vårdar patienter som överlevt hjärtstopp samt HLR-instruktörer rekommenderas att ha läst HLR-rådets informationsmaterial Livet efter hjärtstopp.

Akutteam

Vid en akut situation larmas akutgrupp via larmknapp, se riktlinje Akuta Medicinska larm vid SÄS Borås [2] alternativt Akuta medicinska larm vid SÄS Skene [3]. Om den larmande befinner sig där larmknapp inte är tillgänglig, sker larm via **larmnummer 2010** till telefonväxeln, vid händelse utanför sjukhusets byggnader används **larmnumret 112**, se även riktlinje Akuta sjukdomsfall på allmänna ytor inom sjukhusområdet – larmrutiner vid SÄS [4].

Akutteamet ska ses som en kvalificerad resurs vars avsikt är att ytterligare förstärka och förbättra den medicinska behandlingen vid hjärtstopp, huvudansvar för kompressioner och behandling ligger fortfarande hos avdelning/mottagning där hjärtstoppet inträffat. Vid SÄS Borås är akutteamet utrustat med akutmoped där bland annat avancerad akututrustning finns.

Defibrillering

På SÄS finns lokalt utplacerade halvautomatiska hjärtstartare på de flesta avdelningar och mottagningar samt i några av sjukhusets allmänna ytor.

Särskild utbildning krävs inte för att hantera eller defibrillera med halvautomatisk defibrillator, men genomförd HLR-utbildning leder till säkrare och effektivare defibrillering och HLR.

När akutteam kommer som förstärkning erbjuder detta möjlighet till manuell defibrillering.

Arbetsplatser med personal som förväntas kunna handlägga hjärtstopp självständigt, eller som har kompetens för Avancerad HLR, har manuell eller multifunktionell defibrillator.

Arbetsplats med utplacerade hjärtstartare ansvarar för att användarutbildning genomförs samt ansvarar för att den dagliga kontrollen/veckokontrollen genomförs och dokumenteras och att hjärtstartaren återställs efter användande enligt gällande rutiner, se rutinen HLR – Genomförande vid SÄS [5].

Förvaring av läkemedel

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd HSLF-FS 2017:37 kan läkemedel som måste vara lätt tillgängliga t.ex. Adrenalin förvaras utanför läkemedelsförråd om det är förenligt med en säker hantering. Detta innebär att akutläkemedel kan förvaras i en låst eller plomberad akutvagn eller akutväska. Se även regiongemensam rutin för läkemedelshantering [6].

Genomförande

Se rutinen ”HLR - Genomförande vid SÄS” [5].

Uppföljning

Verksamheten bör utvärderas löpande och effekten av utbildningsinsatser värderas efter varje större område som utbildats, så att optimal effekt och kostnadseffektivitet uppnås.

Övergripande mål för HLR på SÄS

- Larm inom 1 minut.
- Start av HLR inom 1 minut.
- Defibrillering inom 3 minuter.
- Läkemedel ges enligt handlingsplanen för A-HLR så fort person med A-HLR kompetens finns på plats.

- Dokumentation av status och utförda åtgärder i patientens journal, utförda av både sjuksköterska och läkare.
- Alla hjärtstopp registreras i Svenska Hjärt- och lungräddningsregistret. Uppföljning sker för att kvalitetssäkra behandling av hjärtstopp på SÄS.

Dokumentinformation

För innehållet svarar

Isabell Skott, sjuksköterska, HLR-utbildningsenhet SÄS
Sofia Åkerfeldt, sjuksköterska, HLR-utbildningsenhet SÄS
Rami Genead , specialistläkare/HLR-ansvarig, medicinkliniken, SÄS
Jerker Nilson, chefläkare, SÄS

Remissinstanser (utgåva 1)

Verksamhetschefer SÄS

Fastställt av

Jerker Nilson, chefläkare, SÄS

Nyckelord

HLR, hjärt-lungräddning, utbildningar, kompetens, internutbildningar, hjärtstopp, andningsstopp, läkemedel

Referensförteckning

1. Svenska rådet för hjärt-lungräddning
   www.hlr.nu
2. Akuta Medicinska larm vid SÄS Borås Sjukhusövergripande riktlinje, SÄS
   https://hittadokument.vgregion.se/sas
3. Akuta medicinska larm vid SÄS Skene
   https://hittadokument.vgregion.se/sas
4. Akuta sjukdomsfall på allmänna ytor inom sjukhusområdet – larmrutiner vid SÄS. Sjukhusövergripande riktlinje, SÄS
   https://hittadokument.vgregion.se/sas
5. HLR - Genomförande vid SÄS. Sjukhusövergripande rutin, SÄS
   https://hittadokument.vgregion.se/sas
6. Regiongemensam läkemedelsrutin. Västra Götalandsregionen
   https://www.vgregion.se/halsa-och-vard/vardgivarwebben/vardriktlinjer/lakemedel/lakemedelshantering

Länkförteckning

- HLR-utbildningsenheten, SÄS
  https://insidan.vgregion.se/forvaltningar/sodra-alvsborgs-sjukhus/stod-och-tjanster/kunskapscentrum/HLR/
- Svenska rådet för hjärt-lungräddning
  www.hlr.nu
- Utbildningsportalen. Svenska HLR-rådet
  https://utbildningsportal.hlr.nu
- Livet efter hjärtstopp. Informationsmaterial till överlevare och deras närstående. HLR-rådet
  https://www.hlr.nu/wp-content/uploads/2026/08/livetefterhjartstopp_2026_SWE.pdf
  topp_2026_SWE.pdf
- Sjukhusövergripande riktlinjer, SÄS
  - Akuta medicinska larm vid SÄS Borås
  - Akuta medicinska larm vid SÄS Skene
  - Akuta sjukdomsfall på allmänna ytor inom sjukhusområdet – larmrutiner vid SÄS
  - HLR – Genomförande vid SÄS
- Regiongemensam läkemedelsrutin. Västra Götalandsregionen
  www.vgregion.se/halsa-och-vard/vardgivarwebben/vardriktlinjer/lakemedel/lakemedelshantering

OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

Information om handlingen

Handlingstyp: Riktlinje

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Sofia "Fia" Claesson Åkerfeldt, (sofak), Sjuksköterska

Granskad av: Isabell Skott, (isask1), Sjuksköterska

Godkänd av: Jerker Nilson, (jerni1), Chefläkare

Dokument-ID: SAS9642-738863596-93

Version: 11.0

Giltig från: 2026-09-09

Giltig till: 2028-09-09